

საქართველოს პრემიერ-მინისტრს

ბატონ გიორგი კვიციანიშვილს

საქართველოს სახალხო დამცველს

ქალბატონ ნინო ლომჯარიას

საქართველოში მოქმედ პოლიტიკურ პარტიებს

საქართველოში მოქმედ ადგილობრივ და

საერთაშორისო არასამთავრობო ორგანიზაციებს

საქართველოს მოსახლეობას

ლენტეხის მუნიციპალიტეტის ხელედის

თემის მოსახლეობის

მ ი მ ა რ თ ვ ა

როგორც ჩვენთვის სულ ახლახან ცნობილი გახდა ლენტეხის მუნიციპალიტეტის ხელედის თემის ტერიტორიაზე, იგეგმა „ხელედურა-3“ ჰესის მშენებლობა, რომელზედაც ჩვენი ინფორმაციით საამშენებლო სამუშაოები უნდა აწარმოოს შპს „ხელედურა ენერჯი“-მ. „ხელედურა-3“ ჰესის მშენებლობისა და ექსპლოატაციის პროექტი შედგენილია შპს „გამა კონსტალგინის“ მიერ. შპს „გამა კონსტალგინის“ ირიბი მტკიცებით, პროექტი მნიშვნელოვანია ქვეყნისათვის და ასევე დიდ სარგებელს მოუტანს, როგორც ლენტეხის მუნიციპალიტეტს, ასევე ხელედის თემის მოსახლეობას. მიუხედავად ამ მტკიცებისა დღემდე ჩვენთვის არავის წარმოუდგენია ინფორმაცია კონკრეტულად რა სარგებელს მოიტანს აღნიშნული პროექტი და არის თუ არა ის საპირწონე იმ ზიანისა, რაც პროექტის განხორციელების შედეგად მოგვადგება ჩვენ.

ხელედის თემში მცხოვრები მოსახლეობის რაოდენობა 2016 წლის მონაცემებით შეადგენს 1219 ადამიანს. პროექტის მოქმედების არეალში ექცევა სოფლები: იფხალდი, წანაში, ლესემა, სულ 990 მოსახლე.

შპს „გამა კონსტალგინის“ პროექტის მიხედვით მდინარე „ხელედურაზე“ შენდება „დამბა ერთი“, რომლიდანაც მდინარე „ხელედურა“ გვირაბის საშუალებით უერთდება მდინარე „დევაშს“ აღნიშნული გვირაბის სიგრძე შეადგენს 3236 მეტრს, სიგანე-4,85მ-ს, ხოლო სიმაღლე-4.25 მ-ს. გვირაბის გაჭრის პერიოდში ხდება აფეთქებითი სამუშაოები, რომლის დროსაც წარმოიქმნება სავარაუდოდ 8-10 სმ. ბზარები.

სწორედ ამ ბზარების წარმოქმნის პერიოდში მოსალოდნელია მოხდეს სოფ. წინაშის, ხელედის, იფხალდის მოსახლეობის მომმარაგებელი წყაროს წყლების დებეტის შექმნა ან სრული გაქრობა, ხოლო აფეთქებითი და ბურღვითი სამუშაოების შესრულებისას გამოწვეულმა ვიბრაციებმა დიდი ალბათობით შესაძლებელია გამოიწვიოს საცხოვრებელი,

ისედაც დაზიანებული სახლების მნიშვნელოვანი დაზიანება.

მდინარე ხელედურა ხასიათდება ღვარცოფული ბუნებით, რაც მნიშვნელოვან ზიანს აყენებს ხეობის დასახლებული პუნქტების ინფრასტრუქტურას და მოსახლეობას ამ ღვარცოფული მოვლენის შედეგად 2005 წელს და 2011 წელს მდინარემ სერიოზული ზიანი მიაყენა სოფ. წინაშის, იფხალდის და ლესემის მოსახლეობის ინფრასტრუქტურას და სასოფლო-სამეურნეო სავარგულებს.

პროექტის მიხედვით მდ. „ხელედურაზე“ ჩამომდინარე წყლის ნახევარი დარჩება, ხოლო დანარჩენ პერიოდში პროცენტულად ნაკლები რაოდენობა, რაშიც სერიოზული ეჭვი გვეპარება.

პროექტის მიხედვით „დამბა ერთი“ აშენების შემდეგ მდინარის კალაპოტში უნდა გადმოდიოდეს დამბიდან ნატანი, რომელიც (ამჟამად) ახლანდელ პერიოდში მდინარეს გააქვს და არ ხდება მისი კალაპოტში დაგროვება. წყლის დონის ასეთი დაკლების შემთხვევაში აღნიშნული მასა გამოიწვევს კალაპოტის შევიწროებას და მისი დონის ამაღლებას, რაც გამოიწვევს კალაპოტისპირა ჭალების და საცხოვრებელი სახლების დატბორვას.

ამასთანავე დამბის ქვემოთ, კერძოდ, სოფ. წანაშში, იფხალდში და ლესემაში მდინარეს უერთდება შენაკადები, რომლებიც ხასიათდებიან ღვარცოფული ბუნებით და ჩამოაქვთ დიდი რაოდენობით ნატანი, რომლის ძირითადი გამწმენდი არის მდ. „ხელედურა“. წყლის დონის დაკლების შემთხვევაში კი ეს შენაკადები სერიოზულ საფრთხეს შეუქმნიან ადგილობრივ მოსახლეობას.

აგრეთვე, მდინარის კალაპოტში წყლის დონის შემცირება გამოიწვევს სანიაღვრე და გრუნტის წყლების შემცირებას, რომელიც ინტენსიურად წმენდენ მოსახლეობის მიერ გაკეთებულ ორმოებს.

მშენებლობის პერიოდში ლენტეხ-ხელედის საავტომობილო გზაზე მოიმატებს სატვირთო ავტომანქანების და მძიმე ტექნიკის გადაადგილება, რაც გამოიწვევს გზის მიმდებარედ არსებული საცხოვრებელი სახლების და ნაგებობების მიმართ ვიბრაციის გავრცელებას და მათ დაზიანებას. მსგავსი ვიბრაციები ახლაც იგრძნობა.

ხელედის თემის მოსახლეობა ასწლეულობით ქმნიდა და ინარჩუნებდა ხეობის სილამაზეს და სიმტკიცეს. არც გვაქვს სურვილი დავტოვოთ მამა-პაპისეული ტერიტორია, მამა-პაპათა სამკვალეთი, არადა პროექტის განხორციელება ჩვენის აზრით ამის წინაპირობაა და საწყისი ისედაც კატასტროფულად დაწყებული მიგრაციისა, რაც გამოიწვევს ამ სათემოს დაცლას, სვანეთის დაცლას! ფლორისა და ფაუნის განადგურებას.

ასევე გვინდა, გაცნობოთ ისიც რომ ა) ლენტეხის ზონა აღიარებულია სტიქიის ზონად. მსგავს ზონაში კი საერთაშორისო კონვენციების თანახმად მსგავსი სამუშაოები აკრძალულია და დასჯადია. ბ) ჩვენ ქვემოთ ხელისმომწერთ გვაქვს პერსონალური ოჯახების არაერთჯერადი გეოლოგიური დასკვნები, სადაც აღნიშნულია ჩვენი საცხოვრებელი ადგილების არამდგრადობა, ეროზიულობა, რისკები.

ყოველივე ზემოთ აღნიშნულიდან გამომდინარე, პირველ ყოვლისა ჩვენ ვაფიქსირებთ პოზიციას-არა „ხელედურა-3“ ჰესის მშენებლობას და მოგმართავთ წარმოდგენილი

ტექნიკური პარამეტრებით პროექტის დაფინანსების მსურველ საერთაშორისო ბანკებს, შეწყვიტოთ ყოველგვარი განხილვა პროექტის დაფინანსებისა.

ასევე მივმართავთ საქართველოში მოქმედ პოლიტიკურ პერტიებს და არასამთავრობო ორგანიზაციებს, შეისწავლონ ჩვენი მდგომარეობა და დააფიქსირონ საკუთარი აზრი.

ასევე მივმართავთ სახალხო დამცველს ქ-ნ ნინო ლომჯარიას შეისწავლოს ირღვევა თუ არა ჩვენი, როგორც, საქართველოს მოსახლეობის, სიცოცხლისა და საკუთრების უფლება, მაშინ, როდესაც აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით ადგილობრივ მოსახლეობასთან კომუნიკაციის მცდელობაც კი არ ყოფილა; მონიტორინგი მიზანმიმართულად არ ჩატარებულა. საინტერესოა რას ნიშნავს მსგავსი „დემოკრატია“ რაზედაც მმართველი გუნდი დღემუდამ აპელირებს.

ჩვენ, მოსახლეობა საჭიროების შემთხვევაში მივმართავთ პროტესტის ყველა ფორმას და არ დავუშვებთ აღნიშნული პროექტის განხორციელებას, რაც გამოიწვევს ხელედის ხეობის დაცლას მოსახლეობისგან.

აღნიშნულ მიმართვას თან ერთვის საკომლო ხელმოწერები ხუთ ფურცლად.

რიცხვი. 28. „02 2018“ წ.

საკონტაქტო ინფორმაცია: 599:14-01-04

1. ვანა ლიანაშვილი

2. ნატა ლიანაშვილი № 591:81-23-71.

3. შილიან ლიანაშვილი. № 551:100-129

№	სახელი, გვარი	სახელი გვარი	სახელი	საფარველი
3.	სიმონიძე ვახტანგ	27001004493	ბნბაშ	გ. მჭ
4.	„ — — — — — „ ხოჯა	27001000578	ბნბაშ	ბ. გ
5.	ბერიძე ივანე	27001004494	ბნბაშ	ი. ბერიძე
6.	დვინა ვინჩხველიანი	27001005999	ბნბაშ	დ. დვინა
7.	ძაბაძე ვახტანგ	2700101167	ბნბაშ	გ. ძაბაძე
8.	ღვინაძე ვახტანგ	27001005576	ბნბაშ	გ. ღვინაძე
9.	ღვინაძე ვახტანგ	27001006900	ბნბაშ	გ. ღვინაძე
10.	მამუკაძე ვახტანგ	27001007739	ბნბაშ	მ. მამუკაძე
11.	მამუკაძე ვახტანგ	27001007775	ბნბაშ	მ. მამუკაძე
12.	მამუკაძე ვახტანგ	27001007002	ბნბაშ	მ. მამუკაძე
13.	მამუკაძე ვახტანგ	27001006569	ბნბაშ	მ. მამუკაძე
14.	მამუკაძე ვახტანგ	27001006289	ბნბაშ	მ. მამუკაძე
15.	მამუკაძე ვახტანგ	27001006091	ბნბაშ	მ. მამუკაძე
16.	მამუკაძე ვახტანგ	27001005682	ბნბაშ	მ. მამუკაძე
17.	მამუკაძე ვახტანგ	27001006551	ბნბაშ	მ. მამუკაძე
18.	მამუკაძე ვახტანგ	27001006555	ბნბაშ	მ. მამუკაძე
19.	მამუკაძე ვახტანგ	27001005416	ბნბაშ	მ. მამუკაძე
20.	მამუკაძე ვახტანგ	27001005846	ბნბაშ	მ. მამუკაძე
21.	მამუკაძე ვახტანგ	27001009307	ბნბაშ	მ. მამუკაძე
22.	მამუკაძე ვახტანგ	27001002585	ბნბაშ	მ. მამუკაძე
23.	მამუკაძე ვახტანგ	27001005499	ბნბაშ	მ. მამუკაძე
24.	მამუკაძე ვახტანგ	27001000330	ბნბაშ	მ. მამუკაძე
25.	მამუკაძე ვახტანგ	27001003999	ბნბაშ	მ. მამუკაძე
26.	მამუკაძე ვახტანგ	27001001068	ბნბაშ	მ. მამუკაძე
27.	მამუკაძე ვახტანგ	53001028565	ბნბაშ	მ. მამუკაძე
28.	მამუკაძე ვახტანგ	27001004153	ბნბაშ	მ. მამუკაძე
29.	მამუკაძე ვახტანგ	27001005098	ბნბაშ	მ. მამუკაძე
30.	მამუკაძე ვახტანგ	27001004493	ბნბაშ	მ. მამუკაძე

№	Ենթակարգ, շրջան	Տվյալներ համար	Ենթակարգ	Ենթակարգ
31	համակարգչային ծախս	27001002909	Ենթակարգ	
32	լրանկային ծախս	27001003906	Ենթակարգ	Գ. Մանուկյան
33	լրանկային ծախս	27001003940	Ենթակարգ	Գ. Մանուկյան
34	համակարգչային ծախս	27001000289	Ենթակարգ	Գ. Մանուկյան
35	համակարգչային ծախս	27001004732	Ենթակարգ	Գ. Մանուկյան
36	համակարգչային ծախս	27001003944	Ենթակարգ	Գ. Մանուկյան
39	համակարգչային ծախս	27001002820	Ենթակարգ	Գ. Մանուկյան
40	պահպանման ծախս	27001007620	Ենթակարգ	Գ. Մանուկյան
41.	Լճակային ծախս	55001021837	Ենթակարգ	Գ. Մանուկյան
42.	Լճակային ծախս	27001005591	Ենթակարգ	Գ. Մանուկյան
43.	Լճակային ծախս	27001002712	Ենթակարգ	Գ. Մանուկյան
44.	Լճակային ծախս	27001000077	Ենթակարգ	Գ. Մանուկյան
45	Լճակային ծախս	27001000272	Ենթակարգ	Գ. Մանուկյան
46	Լճակային ծախս	27001004207	Ենթակարգ	Գ. Մանուկյան
47	Լճակային ծախս	27001003880	Ենթակարգ	Գ. Մանուկյան
48	Լճակային ծախս	27001001956	Ենթակարգ	Գ. Մանուկյան
49.	Լճակային ծախս	27001003879	Ենթակարգ	Գ. Մանուկյան
50	Լճակային ծախս	21001007092	Ենթակարգ	Գ. Մանուկյան
51	Լճակային ծախս	55001001728	Ենթակարգ	Գ. Մանուկյան
52	Լճակային ծախս	27001007440	Ենթակարգ	Գ. Մանուկյան
53	Լճակային ծախս	27001002831	Ենթակարգ	Գ. Մանուկյան
54	Լճակային ծախս	27001004142	Ենթակարգ	Գ. Մանուկյան
55	Լճակային ծախս	27001002711	Ենթակարգ	Գ. Մանուկյան
56	Լճակային ծախս	27001004143	Ենթակարգ	Գ. Մանուկյան
57	Լճակային ծախս	27001007184	Ենթակարգ	Գ. Մանուկյան
58	Լճակային ծախս	27001001465	Ենթակարգ	Գ. Մանուկյան
59	Լճակային ծախս	27001007036	Ենթակարգ	Գ. Մանուկյան
60	Լճակային ծախս	53001035697	Ենթակարգ	Գ. Մանուկյան
61	Լճակային ծախս	27001006764	Ենթակարգ	Գ. Մանուկյան
62	Լճակային ծախս	27001000119	Ենթակարգ	Գ. Մանուկյան
63	Լճակային ծախս	27001003964	Ենթակարգ	Գ. Մանուկյան
64	Լճակային ծախս	27001003030	Ենթակարգ	Գ. Մանուկյան

№	Ենթակցի անուն	Քանակ	Տոհմային համար	Ենթակցի տեսակ	Ելքային քաղաք
65	Երվանդ Լուսինյան		27001003957	Երեւան	Ե. Կոչ
66	Սարգսյան		27001003958	Երեւան	Ս. Կոչ
67	Երվանդ Լուսինյան		27001000754	Երեւան	Ե. Կոչ
68	Լուսինյան		27001001936	Երեւան	Ե. Կոչ
69	Զեյնա Զուրաբյան		55001012017	Երեւան	Զ. Զուրաբյան
70	Լուսինյան		27001004514	Երեւան	Ե. Կոչ
71	Նուբարե Կոչարյան		27001005303	Երեւան	Ն. Կոչարյան
72	Լուսինյան		27001003690	Երեւան	Ե. Կոչ
73	Երվանդ Լուսինյան		27001004275	Երեւան	Ե. Կոչ
74	Լուսինյան		27001006088	Երեւան	Ե. Կոչ
75	Լուսինյան		27001001622	Երեւան	Ե. Կոչ
76	Լուսինյան		27001001781	Երեւան	Ե. Կոչ
77	Երվանդ Լուսինյան		37001003686	Երեւան	Ե. Կոչ
78	Երվանդ Լուսինյան		27001003017	Երեւան	Ե. Կոչ
79	Լուսինյան		27001005432	Երեւան	Ե. Կոչ
80	Երվանդ Լուսինյան		27001004440	Երեւան	Ե. Կոչ
81	Երվանդ Լուսինյան		27001004110	Երեւան	Ե. Կոչ
82	Լուսինյան		27001001014	Երեւան	Ե. Կոչ
83	Լուսինյան		27001003903	Երեւան	Ե. Կոչ
84	Լուսինյան			Երեւան	Ե. Կոչ
85	Լուսինյան		27001005160	Երեւան	Ե. Կոչ
86	Երվանդ Լուսինյան		27001005160	Երեւան	Ե. Կոչ
87	Երվանդ Լուսինյան		27001003512	Երեւան	Ե. Կոչ
88	Լուսինյան		27001001775	Երեւան	Ե. Կոչ
89	Լուսինյան		27001006628	Երեւան	Ե. Կոչ
90	Լուսինյան		27001003352	Երեւան	Ե. Կոչ
91	Լուսինյան		27001005726	Երեւան	Ե. Կոչ
92	Լուսինյան		27001004196	Երեւան	Ե. Կոչ
93	Լուսինյան		27001005805	Երեւան	Ե. Կոչ
94	Լուսինյան		27001003312	Երեւան	Ե. Կոչ

	სახელი გვარი	სახელის ნომერი	სამსახური	სტამბა
95	ხობანი თინათინი	27001000345	დახვეწა	ჩ. ლომინაძე
96	ქიქოძე ლიანა	27001005784	დახვეწა	ლ. ქიქოძე
97	ლაშხვიანი დედა	27001004612	დახვეწა	ლ. ლომინაძე
98	აფთხიძე დიმიტრი	27001006629	დახვეწა	დ. აფთხიძე
99	ლაშხვიანი მარგარიტა	27001004653	დახვეწა	მ. ლაშხვიანი
100	აფთხიძე ქეთევანი	27001004794	დახვეწა	მ. აფთხიძე
101	გვარამია ხელის	27001002892	დახვეწა	მ. გვარამია
102	გვარამია თინათინი	27001002891	დახვეწა	მ. გვარამია
103	გვარამია მარგარიტა	27001000276	დახვეწა	მ. გვარამია
104	გვარამია თინათინი	27001003444	დახვეწა	მ. გვარამია
105	აფთხიძე დიმიტრი	27001002785	დახვეწა	მ. აფთხიძე
106	ლაშხვიანი დედა	27001006556	დახვეწა	ლ. ლაშხვიანი
107	გვარამია თინათინი	27001005735	დახვეწა	მ. გვარამია
108	აფთხიძე დიმიტრი	27001004085	დახვეწა	მ. აფთხიძე
109	გვარამია თინათინი	27001004086	დახვეწა	მ. გვარამია
110	გვარამია თინათინი	27001003329	დახვეწა	მ. გვარამია
111	აფთხიძე დიმიტრი	27001004111	დახვეწა	მ. აფთხიძე
112	ლაშხვიანი თინათინი	27001005373	დახვეწა	ლ. ლაშხვიანი
113	გვარამია თინათინი	27001003508	დახვეწა	მ. გვარამია
114	გვარამია თინათინი	27001002304	დახვეწა	მ. გვარამია
115	გვარამია თინათინი	27001006336	დახვეწა	მ. გვარამია
116	გვარამია თინათინი	27001002891	დახვეწა	მ. გვარამია
117	გვარამია თინათინი	27001000787	დახვეწა	მ. გვარამია
118	ხობანი თინათინი	27001003414	დახვეწა	ჩ. ხობანი
119	გვარამია თინათინი	27001002228	დახვეწა	მ. გვარამია
120	გვარამია თინათინი	27001003755	დახვეწა	მ. გვარამია
121	გვარამია თინათინი	27001002520	დახვეწა	მ. გვარამია
122	გვარამია თინათინი	27001006996	დახვეწა	მ. გვარამია
123	გვარამია თინათინი	27001006270	დახვეწა	მ. გვარამია
124	გვარამია თინათინი	27001006417	დახვეწა	მ. გვარამია

	სახელი . გვარი	სახელმწიფო ნომერი	სამსახური	სტამბა
125	მუნდიანი შიხვა	27001007260	დაცვა	მ. შიხვა
126	საქსევიანი ხოსუ	27001004052	გუნ	ხ. საქსევიანი
127	მ. ლომიძე	01017038527	სამსახური	მ. ლომიძე
128	სამხონი ვაჭაბიძე	27001006260	დაცვა	ს. ვაჭაბიძე
129	პატი მკვიდრი	27001002151	დაცვა	პ. მკვიდრი
130	გომიჯიანი ვაჭაბიძე	27001001209	დაცვა	გ. ვაჭაბიძე
131	თამარ მუხომბე	01005025244	დაცვა	თ. მუხომბე
132	სანთაძე დიმიტრი	27001002102	დაცვა	ს. სანთაძე
133	ვაჭაბიძე დიმიტრი	27001001694	დაცვა	ვ. ვაჭაბიძე
134	თამარ დიმიტრი	53001022848	დაცვა	თ. დიმიტრი

საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი
რესურსების სამინისტრო

სახელმწიფო საკვლელო-მეცნიერო დაწესებულება გეოლოგიის დეპარტამენტი
საჯარო სამართლის იურიდიული პირი ბუნების სტიქიური პროცესებისა
და საინჟინრო გეოეკოლოგიური კვლევების ცენტრი

« ს ტ ი ქ ი ა »

საქართველო, 0162, თბილისი, მოსაშვილის ქ. №24, ტ: 321 125; ფაქსი: +(995 32) 225 613

№ 01-77

" 14 " ~~აგვისტო~~ 2005 წ.

ვიზუალური საინჟინრო-გეოლოგიური დასკვნა
ლენტეხის რაიონის სოფ. იფხაღდში (სოფ. წანაშის უბანი)
სტიქიური გეოლოგიური პროცესების განვითარების შესახებ

საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების
დაქვემდებარებაში მყოფი ბუნების სტიქიური პროცესებისა და საინჟინრო-
გეოეკოლოგიური კვლევების ცენტრ „სტიქიას“ სპეციალისტმა ნ. ჯორჯაძემ
სოფ. იფხაღდში სოფ. ხელღუდას ჭაღაში განლაგებული მოსახლეობის საკარმიდამო
საქონლებისა და ხაზგორბუქი ხაზების ვიზუალური საინჟინრო-გეოლოგიური
შესწავლა, რის შედეგად დადგინდა შემდეგი:

სოფ. იფხაღდი - (სოფ. წანაშის უბანი) მდებარეობს დვარცოფული მდ.
ხელღუდას მარჯვენა შემაღლებულ ტერასაზე, რომელიც გეოლოგიურად
აგებულია პროლუვიურ-ალუვიური ცუდად დამუშავებული კაჭარ-კენჭნარით და
ლოდნარით, ქვიშნარის და ხრეშის შემავსებლით. ჭაღისზედა ტერასას
სამხრეთიდან ესაზღვრება დიდი დაქანების (45-60°) მქონე ფერდობი, რომლის
გეოლოგიურ აგებულებაში მონაწილეობას ღებულობენ ტექტონიკურად ძლიერ
აშლილი, იურული ასაკის შრეობრივი თიხა-ფიქლები, რომლებიც ზედაპირზე
ადვილად იფიტებიან, იშლებიან და ქმნიან მძლავრ მეოთხეულ საფარს, რაც
დიდად განაპირობებს დვარცოფული კერების ფორმირებას. ალუვიურ-
დელუვიურ-კოლუვიური წარმონაქმნები წარმოდგენილი არიან ღორღ-
ხინკოვანი გრუნტებით, დიდი ხიმალ. ლოდების ჩანართებით და თიხნაროვანი
შესავსებლით.

ფერდობზე. სოფ. იფხედის ამ უბანზე შეინიშნება ორი, ნახსოტის სახელწოდებით ცნობილი ღვარცოფული ხევი, რომლებიც ერთმანეთისაგან 300-400 მ-ით არის დაცილებული.

ხევეებს V-ს მსგავსი ფორმა აქვთ, ნაჭრის სიღრმე საშუალოდ 25-30 მეტრს აღწევს. აღსანიშნავია კალაპოტის (ტალევეტის) დიდი დახრა, რომელიც ტრანზიტულ ნაწილში 30-35° შეადგენს, რაც წყალმოვარდნების დროს ღვარცოფულ, წყლიან-ქვადორდიან ნაკადს დიდ სიჩქარეს და ენერგიას მატებს. აზიანებს და ანგრევს თავის გზაზე თითქმის ყველაფერს. აქედან გამომდინარე, ძირადად სრულად ღვარცოფსაწინააღმდეგო კაპიტალური და პროფილაქტიკური ღონისძიებების ხატარება სასურველ შედეგს არ მოგვცემს.

ფერდობის ქვედა ნაწილში, ღვარცოფული ხევეების გამოტანის კონუსების უშუალო სიახლოვეს მდებარე სასოფლო-სამეურნეო სავარგულები და საკარმიდამო ნაკვეთები, თითქმის ყოველთვის, წყალმოვარდნების დროს, იფარება ღვარცოფული ნაკადების მიერ ჩამოტანილი ქვა-ღორღით, შლამით და სხვა მნიშვნელოვნად ზიანდება. საცხოვრებელი სახლების ქვედა სართულები და ხარდაფები იტბორება და ივსება შლამით. საკარმიდამო ნაკვეთების 80% მოღიანად დაზიანებულია. ამ სტიქიურად მეტად დაძაბულ ღვარცოფსაშიშ ზონაშია მოქცეული 9 საცხოვრებელი სახლი.

ქვემოთ მოცემულ მათი სია:

1. ლიპარტელიანი ივანე ყარამანის ძე;
2. ლიპარტელიანი ჯუმბერი გრიშას ძე;
3. ლიპარტელიანი თორნიკე თამაზის ძე;
4. ლიპარტელიანი რევაზი ტიფოს ძე;
5. ლიპარტელიანი შოთა ტიფოს ძე;
6. ლიპარტელიანი კახა შურას ძე;
7. ლიპარტელიანი ქარდა ყარამანის ძე;
8. ლიპარტელიანი მარსელი ქარდას ძე;
9. ხანქსელიანი დათო ერმიდეს ძე.

ზემოთ ჩამოთვლილ მოსახლეებს არსებობს გეოლოგ ე. შედანიას მიერ 07.12.1987 წელს შედგენილი საინჟინრო-გეოლოგიური დასკვნა, სადაც აღნიშნულია, მათი გადასახლება უსაფრთხო ადგილზე. შემდგომში უფრო დიდი საშიშროების თავიდან აცილების მიზნით, საჭიროდ მიგვაჩნია მათი გაყვანა უსაფრთხო ტერიტორიაზე.

10. ლიპარტელიანი მასხერი დავითის ძე - მისი საცხოვრებელი სახლი მდებარეობს მდ. ხელედურას მარჯვენა, ოდნავ შემადლებულ ჭაღისზედა ტერასაზე, ნაპირთან ახლოს. აპრილის თვეში კოკისპირული წვიმების შედეგად, აღიღებულმა და ახვირთებულმა მდინარემ, შეიცვალა რა კალაპოტი, გამორეცხა 40-60 მ. სიგრძის და 15-20 მ. სიგანის სანაპირო ზოლი საკარმიდამო ნაკვეთთან ერთად და მიუახლოვდა საცხოვრებელ სახლს 8-10 მ-ზე. საცხოვრებელი სახლი მდებარეობს საშიშ ზოლში, საჭიროა მისი გადატანა უსაფრთხო ტერიტორიაზე.

11. ლიპარტელიანი ბახუცი კუჭიკოს ძე - საცხოვრებელი სახლი და საკარმიდამო ნაკვეთი მდებარეობს მდ. ხელედურას მარჯვენა ჭაღისზედა ტერასაზე, ძველი კალაპოტიდან 80-100 მ-ზე. აღიღებული მდინარის მიერ მორეცხილ იქნა მარჯვენა ნაპირზე მდებარე საკარმიდამო ნაკვეთის 60-80 მ. სიგრძის და 20-23 მ. სიგანის მონაკვეთი.

ახალგაიური წყალდიდობის განმეორების შემთხვევაში მოსალოდნელია სანაპირო ზოლის მთლიანი გამორეცხვა, რაც საცხოვრებელ სახლს დიდ საშიშროებას შეუქმნის.

~~ამ საშიშროების თავიდან ციფლების მიხნით საჭიროა მათი გაყვანა უსაფრთხო ტერიტორიაზე.~~

12. ლიპარტელიანი კუჭიკო გრიგოლის ძე - საცხოვრებელი სახლი და საკარმიდამო ნაკვეთი მდებარეობს მდ. ხელედურას მარჯვენა ჭაღისზედა ტერასაზე, ძველი კალაპოტიდან 100-130 მ-ში. აღიღებული მდინარის მიერ გამორეცხილ იქნა მარჯვენა ნაპირზე მდებარე საკარმიდამო ნაკვეთის მნიშვნელოვანი ნაწილი და საგრძნობლად მიუახლოვდა საცხოვრებელ სახლს.

მსგავსი წყალდიდობის განმეორების შემთხვევაში არ არის გამორიცხული მდინარის მიერ კალაპოტის კიდევ ერთხელ შეცვლა, რაც საცხოვრებელ სახლს დიდ საშიშროებას შეუქმნის. ამიტომ მიზანშეწონილად მიგვაჩნია მათი გაყვანა უსაფრთხო ტერიტორიაზე.

13. ლიპარტელიანი დათო შოთას ძე - მისთვის გამოყოფილი სამოსახლო ნაკვეთი მდებარეობს მდ. ხელედურას მარჯვენა, დიდი დახრის მქონე (40-50⁰) ფერდობის ქვედა ნაწილში, დვარცოფული ხევის გამოტანის კონუსის გვერდით.

აღნიშნულ მოსახლეზე არსებობს გეოლოგ ე. შედანიას მიერ შედგენილი საინჟინრო-გეოლოგიური დასკვნა (12. 1987წ.) სადაც აღნიშნულია გადასახლება.

საავტომობილო ხიდი, რომელიც აკავშირებდა დაბა ლენტეხს და სოფ. ხელედას, ადიდებული მდ. ხელედურას მიერ საერთო ბურჯების გამორეცხვის შედეგად მთლიანად ჩაინგრა • სოფ. იფხალდის შესახველში, აზვირთებული მდინარის მიერ მთლიანადაა გამორეცხილი მარჯვენა ნაპირზე გამავალი საავტომობილო გზის 0.7კმ-იანი მონაკვეთი.

18. სოფ. იფხალდის ბოლოს, მის დასავლეთ ნაწილში, აპრილის თვეში გადაულელებელი კოკისპირული წვიმების შედეგად მდ. ხელედურამ მნიშვნელოვნად შეიცვალა კალაპოტი, რასაც მოყვა მარჯვენა სანაპირო ზოლის და საავტომობილო გზის 0.8 კმ-იანი მონაკვეთის მთლიანი გამორეცხვა, დაზიანდა წყალსადენი • ხეობის მარჯვენა ფერდობზე, გვერდითი ეროზიის შედეგად წარმოიქმნა 15-20 მ. სიმაღლის ეროზიული ფლატე, რომელშიც შიშვლდებიან დელუვიურ-კოლუვიური მსხვილნატეხოვან ქვალორდიან-თიხნაროვანი გრუნტები. ეროზიული ფლატე მდინარის მიერ ინტენსიურად ირეცხება, რაც იწვევს ფლატეს ზემოთ მდებარე მდგრადი ფენების ჩამოქცევა-ჩამონგრევას, ნადგურდება ტყის საფარი და საკარმიდამო ნაკვეთები.

მდ. ხელედურას კალაპოტის საგრძნობი შეცვლის ერთ-ერთ მიზეზად უნდა ჩაითვალოს მისი წყალშემკრები აუზის ძლიერ ეროზირებული ციცაბო ფერდობებიდან, რომელთა გეოლოგიურ აგებულებაში მონაწილეობას ღებულობს თურული ასაკის ზედაპირზე ძლიერ გამოფიტვადი თიხა-ფიქლები, ნიადვრების და წყლის ნაკადების მიერ დიდი რაოდენობით (რამდენიმე ათასი ტონა) კოლუვიურ-პროლუვიური მასალის ჩამოტანა და მათი დალექვა არსებულ კალაპოტში. ამან გამოიწვია კალაპოტის და წყლის დონის საგრძნობი აწევა და თითქმის გაუთანაბრდა მდინარის მარჯვენა მაღალ ჭალისზედა ტერასას, რომელზეც განლაგებულია სოფ. იფხალდი, ადგილობრივი მოსახლეობის გადმოცემით, აზვირთებული მდინარის ტალღები თავისუფლად მოაგორებდნენ რამდენიმეტონიან კაჭარ-ლოდნარს, რომლებიც მოგლეჯილ ხის მორებთან ერთად ახდენდნენ კალაპოტის ჩახერგვას და მათი მიმართულების შეცვლას.

მომავალში ანალოგიური, ან უფრო ძლიერი წყალდიდობის განმეორების შემთხვევაში არ არის გამორიცხული ღვარცოფული მდ. ხელედურას მიერ კალაპოტის და წყლის დონის კიდევ ერთხელ აწევა და მისი შეცვლა, რამაც

შეიძლება გამოიწვიოს მის მარჯვენა ტერასაზე მდებარე საცხოვრებელი
სახლების წაღობა.

აქედან გამომდინარე, სოფ. იფხაღლი მდებარეობს სტიქიურად მეტად
დაძაბულ და საშიშ ზონში. მოსალოდნელი საშიშროების თავიდან აცილების
მიზნით სასურველია მათი გაყვანა უსაფრთხო ტერიტორიაზე.

სსიპ ცენტრ „სტიქია“-ს

საეკოლოგიური

შეთანხმებულია:

სსიპ ცენტრ „სტიქია“-ს

გენერალური დირექტორი

გორჯაძე

ნ. გორჯაძე

[Handwritten signature] ა. წერეთელი

საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი
რესურსების სამინისტრო

სახელმწიფო საკვლელო-გეოლოგიური და გეოგრაფიული მუშაობების დეპარტამენტი
საქართველოს იურიდიული პირი ბუნების სტიქიური პროცესებისა
და საინჟინრო გეოეკოლოგიური კვლევების ცენტრი

« ს ტ ი ქ ი ა »

საქართველო, 0162, თბილისი, მოსაშვილის ქ. №24, ☎: 321 125; ფაქსი: +(995 32) 225 613

№ 01-91

" 16 " 06 2003 წ.

**ვიზუალური საინჟინრო-გეოლოგიური
დასკვნა**

*ლენტეხის რაიონის ხელედის თემის საკრებულოს სოფ. ქვედა წანაშის
ტერიტორიაზე განვითარებული სტიქიური გეოლოგიური პროცესების
განვითარებისა და მისგან მიყენებული ზარალის შეფასება*

საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს დაქვემდებარებაში მყოფი, ბუნების სტიქიური პროცესების და საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევების ცენტრი „სტიქია“-ს დავალების თანახმად, აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის საინჟინრო-გეოლოგიური პარტიის მთავარმა გეოლოგმა მ. ბაგრატიამ, სოფ. ხელედის საკრებულოს გამგებელმა ცოხარ ლიპარტელიანის თანდასწრებით ჩაატარეთ სოფ. ქვედა წანაშის ვიზუალური საინჟინრო გამოკვლევები, რის შედეგად დადგინდა შემდეგი:

სოფ. წანაში მდებარეობს ღვარცოფული მდ. ხელედელას მარჯვენა ქალისზედა ტერასაზე და მისი მარცხენა შენაკადის ლეგერელას ხევის გამოზიდვის კონუსზე. რომელიც გეოლოგიურად აგებულია პროლუვიურ-ალუვიური, კაჭარ-კენჭნარ-ლოდნარით თინარისა და ქვიშნარის შემაჯგუშებით. აღნიშნულ ტერიტორიას სამხრეთიდან ესაზღვრება ფერდობი რომლის დაქანება 30⁰-მდე აღწევს, გეოლოგიურად აგებულია ძლიერ დანაპრალიანებული შუა იურული თინა-ფიქლებით და ქვიშაქვებით, რომლის

გამოფიტვის ქერქი ვიზუალურად 15,0მ-ს აღემატება და ქმნიან მძლავრ მეთოსეულ ელუვიურ-დელუვიურ ნალექების მძლავრ საფარს. რომლებიც ლითოლოგიურად წარმოდგენილია თინისა-თინსნარის გამოფიტული ძირითადი მასალის ჩანართებით.

ფერდობის ამ უბანზე ნათლადაა გამოსატყული ლეგვერულას სევის ღვარცოფული სასიათი. სეგს V-ს მაგვარი ფორმა აქვს გამომუშავებული. სიღრმე 20,0მ-მდე აღწევს. აღსანიშნავია ტაღვევის დიდი დასრა, რომელიც უსვი ატმოსფერული ნალექების მოსვლის დროს ღვარცოფული სასიათის მატარებელია. ვარდა ამისა სევის სათავეში ნათლადაა გამოსატყული ღვარცოფული კერები და შეწყვეტილი მოვლენები სევის დინების ზედა და შუა ნაწილში. ა/წლის 25-26 აპრილში უსვი ატმოსფერული ნალექების მოსვლამ, გეომორფოლოგიურ გეოლოგიურ პირობებმა, ადამიანის სამეუნეთ საქმიანობამ, განაპირობა აღნიშნულ უბანში შეწყვეტილი და ღვარცოფული (მდ.მდ. სელედურა, ლეგვერელა) მოვლენების აქტივიზაცია, რამაც გამოიწვია მდინარის ნაპირების გარეცხვა, ჩამოშლა და საკარმიდამო ნაკვეთები ღვარცოფული ნალექებით ამოვსება. საფრთხის ქვეშ აღმოჩნდა საცხოვრებელი სასლები. მთლიანად დაანგრია და მწყობრიდან გამოიყვანა მდ. სელედის დამცავი დამბები, შეიცვალა მდინარის კალაპოტი, დაანგრია სიდი მდ. სელედურაზე, მწყობრიდან გამოიყვანა საავტომობილო გზა და დაანგრია ორი სასერსი ქარსანა. ზემოთ აღნიშნულ საშიშ გეოლოგიურ პროცესების აქტიურ ზონაში მდებარეობს ქვემოთ ჩამოთვლილი 29 ოჯახის საკარმიდამო ნაკვეთები და საცხოვრებელი სასლები. რომელთა სავარგულები განადგურებულია 85%-ით, სოლო საცხოვრებელი სასლებს მიღებული აქვს სსვადასვსა სასის დეკორმაცია და საცხოვრებლად უვარგისია, კატეგორიულად უნდააიკრძალოს შექმნა მათი ექსპლუატაცია.

ქვემოთ მოგვყავს მათი სია:

1. ბენდელიანი ემზარი;	16. ლიპარტელიანი ვასტანგი ვანოს-ძე;
2. ბენდელიანი ბორისი;	17. ლიპარტელიანი ჯონდო;
3. ჩანქსელიანი ალუდა;	18. ლიპარტელიანი ბადრი;
4. ლიპარტელიანი ზვიადი;	19. ლიპარტელიანი სოზარ;
5. ლიპარტელიანი ვასტანგი ვარლაძის-ძე;	20. ლიპარტელიანი როლანდი;
6. ლიპარტელიანი თენგიზი;	21. ლიპარტელიანი სერგო;

7. ლიბარტელიანი კობა;
8. ლიბარტელიანი რამა;
9. ლიბარტელიანი რამაზი;
10. ლიბარტელიანი ნუგზარი;
11. ჩანქსელიანი მაია;
12. ლიბარტელიანი ჯანსუღი;
13. ლიბარტელიანი ჟორჯი;
14. ლიბარტელიანი ვეფხვაია;
15. ლიბარტელიანი ფუფუნა;

22. ლიბარტელიანი ბეკო;
23. ლიბარტელიანი არდაშა;
24. ლიბარტელიანი ელდარი;
25. ქაბუკიანი რევაზი;
26. ლიბარტელიანი გულნარა;
27. ლიბარტელიანი მისეილი;
28. ლიბარტელიანი ლეო;
29. ლიბარტელიანი შოთა.

ასეთი მომავალში აღნიშნულ ტერიტორიაზე მოსალოდებელია ანალოგიური დეგრაციული, მეწყრული, ეროზიული და სხვადასხვა საშიში გეოლოგიური პროცესების აქტივიზაცია. აუცილებელი პირობას წარმოადგენს მათი გაყვანა პირველ რიგში, გეოლოგიურად მდგრად ადგილზე. რათა არ მოხდეს გაუთვალისწინებელი შედეგი.

აჭარის საინჟინრო გეოლოგიური

პარტიის მთავარი გეოლოგი *მ. ბაგრატი* მ. ბაგრატი

რაჭა-ლეჩხუმის საინჟინრო გეოლოგიური
პარტიის უფროსი

ც. ტოგონიძე ც. ტოგონიძე

შეთანხმებულია:

სსიპ ცენტრ „სტიქია“-ს

გენერალური დირექტორი

ე. წერეთელი ე. წერეთელი

